

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 163. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074550336/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

Det Harlequin han ønsker,
af Hjertens Grund udpønsker,

tager Poulsen det sidste mindeværdige Ord med en høj Tone, som han famlende udleder sig paa Violinen: *udpønsker* dirrer i Luften udpint musikalsk som sprogligt for at hjælpe paa den manglende Inspiration. Holbergs store Lystighed i denne Komedie gribes med Begær af Poulsen, der heller ikke trykkes af Respekt for tragiske og romantiske Fagter. Han gør med Vid, Tone og Gestus Nar ad gammel og moderne Hyrdestil. Da den Usynlige nægter Harlequin »at trine op til hende«, bliver han ganske vild af Fortvivlelse, klamrer sig til Pillen, der bærer Altanen, og forsøger forgæves en Klatring, der minder om Kainz' Ivrighed i *Romeo og Julie* foran Julies Balkon. Olaf Poulsen forudannede den tyske Kunstners stærke Betagethed. Ingen, der ser denne Harlequins Aandeløshed, naar han svinger rundt om Stolpen, saa Hatten falder af ham, kan tvivle om denne Elskovs Uforfalskethed. Da Magdelone er urokkelig, læner han sig mat og slap til Døren, og Tæppet gaar ned over hans Sønderknusthed.

Han sidder endnu ganske slagen ved tredje Akts Begyndelse paa en Bænk og grunder. Han forsøger en tragisk Paakaldelse af Træer, Urter og Grønsager, indtil hans Usynlige triner ind. Harlequin har nogle faa Repliker med hende, og det ender

med, at hun viser ham den »Faveur«, at lade ham se Enden af hendes lille Finger. Dette har Poulsen ordnet saaledes, at Fru Phister viser ham sin Fingerspids gennem en meget hullet Handske. Harlequin slaar ned paa denne Haand, kysser Fingeren og svinger dansende og kyssende rundt om den Usynlige, indtil hun farer ud af Scenen, fulgt af ham i Valsetrin. Og ind styrter han som et Lyn, han kan ikke længer staa rolig, Benene dirrer under ham, han er alt for vild af Forventning efter de himmelske Glæder, som han nu skinter. Han hører knap, hvad hans Herre fortæller, men han noterer sig omhyggeligt, hvorledes denne vil dræbe sig overfor sin Usynlige. Man forstaar af Harlequins Mine, at dette Middel vil ogsaa han bruge. Iøvrigt er han vis paa Sejren; da Leander ønsker ham et glædeligt Udfald, takker han sin Herre med en uforskammet Overlegenhed. Efter at have set Dejligheden hos Leanders Usynlige, er han opsat paa ogsaa at skue sin Sol. I det følgende Møde med hende jager han derfor Replikerne afsted. Han styrter sig paa Knæ, trækker sin Dolk, sliber den paa Gulvet, og idet han raaber: Adieu Morderinde! lader han sig falde ned forover, saa han stikker sig i Haanden — hvorover han jamrer sig stærkt, indtil han tager fat igen og svinger sit Glavind adskillige Gange, før den Usynlige standser ham og lover at opfylde hans Bøn.

Harlequin bliver liggende paa Gulvet og avancerer paa Knæerne ind imod hende, som han omfavner i denne Stilling, medens han udskriger sine sidste Ord, halvgal af Hidsighed. Poulsen spiller dette med det voldsomste og gratiøseste Lune; det Vovede glemmes ganske over det Latterlige. Og med det mest forfløjne Humør fører saa Poulsen Harlequin til det endelige Nederlag, de slemme Betingelser for Ægteskabet med Columbinc. Hans Styrke svækkes ikke et Minut i de burleske Repliker, der ender Stykket.

I Enkeltheder at betegne Tonefald og Scenespil er ikke muligt. Og hvad giver alle Ord? Ikke den uforlignelige Friskhed, hvormed Poulsen bolttrer sig i denne Rolle. Masken er gledet fra Harlequin, han er det grove og sunde Menneske, der kun forstaar Elskov paa én Manér, og samtidigt staar han ved Skuespillerens stilfulde Kunst for os som en Genfødning fra de gamle Maskekomedier. Denne Rolle er en udmærket Skuespillers Værk, skabt af den gode Kærlighed til Holberg, moderne i sin Aand, fordi Poulsen ikke glemmer det Menneskelige, ikke karikerer det Maskeagtige og med Held under Publikums Latter efterviser Harlequins Udvikling igennem Skuespillets tre Akter.

Det kgl. Teater har spillet *De Usynlige* nogle Gange i Sæsonen for tomt Hus. Maaske er Publikum ikke forstandigt nok og vurderer ikke